

Vpliv Spinozove politične filozofije na Heglovo metafiziko

ZDRAVKO KOBE

Koreferentka: LIDIJA ŠUMAH

Stalna prisotnost

Spinoze v Heglovem razvoju v jenskem obdobju je danes splošno priznana. Celo slavno programsko izjavo, da je treba resnično dojeti ne samo kot substanco, temveč enako tudi kot subjekt, je mogoče brati kot metodološki odgovor na problematiko spora o spinozizmu.

Prav tako je splošno sprejeto, da je imel

Spinoza odločilno vlogo pri spremembi Heglovega pojmovanja nravnosti. V pričujočem prispevku bi sami radi opozorili na neko drugo plat tega odnosa, namreč na vpliv, ki ga je imela Spinozova politična filozofija na oblikovanje Heglovega novega pojmovanja pojma. Če bi se ta povezava izkazala za utemeljeno, bi od tod izhajalo ne le, da se je Hegel oddaljil od Spinoze (njegove metafizike) s pomočjo Spinoze samega (njegove politične filozofije), temveč da je Heglova filozofija bistveno politična – da je politična sama forma njegovega pojma.